

**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української мови**

**Силабус
навчальної дисципліни
«Українська мова (за професійним спрямуванням)»**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)», мова викладання: українська
Викладачі	Дзюбак Наталія Миколаївна
Профайл викладачів	http://um.kpnu.edu.ua/dziubak-nataliia-mykolaivna/
E-mail:	dziubak@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7870
Консультації	Консультації проходять у формі співбесіди у вівторок та четвер із 14.00 до 15.00, аудиторія 404

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» належить до обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою: Середня освіта (Математика, інформатика) спеціальності: 014 Середня освіта (Математика) галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка, є дисципліною загальної підготовки (шифр за ОПП: ООК 01).

Під час вивчення навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» здобувачі вищої освіти мають змогу в систематичній послідовності ознайомитися з усіма засобами літературної мови, їхніми ознаками та характеристиками, з'ясувати базові поняття термінознавства, набути уміння використовувати мовні засоби відповідно до фахової підготовки та норм літературної мови, опанувати принципи українського правопису, розвивати комунікативні уміння і навички усного і писемного професійного спілкування.

3. Мета курсу—формувати в майбутніх фахівців уміння досконалого володіння українською літературною мовою в професійній сфері, оволодіти навичками студіювання особливостей фахової мови, розвивати культуру мовлення.

4. Формат курсу - стандартний курс (очний).

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 07. Здатність спілкуватися вільно державною мовою; здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ЗК 10. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження; до утвердження національних і гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей і традицій України.

Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН-15. Виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.

ПРН-16. Уміти організовувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу.

ПРН-20. Бути здатним діяти з дотриманням етичних норм, цінувати індивідуальне і культурне різноманіття, ініціювати в педагогічній діяльності принципи толерантності, діалогу і співробітництва; реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН-22. Здатність спілкуватися українською мовою, донести інформацію та ідеї до учнів або колег, виокремлювати проблеми, формулювати рішення, брати участь у дискусіях.

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: зміст і місце навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» у системі підготовки фахівців, етапи розвитку української літературної мови, норми сучасної української літературної мови, культури мовлення, комунікативного етикету; становлення фахової та ділової термінології, вимоги державного стандарту до оформлення ділових документів, основні мовні засоби і прийоми стандартизації текстів документів, закони і правила комунікації, форми та жанри усного ділового спілкування, етикет офіційно-ділового й наукового спілкування;

уміти: вправно володіти нормами літературної мови, користуватися усіма її засобами залежно від умов спілкування, мети та змісту мовлення, створювати ділові документи різного призначення, організовувати та проводити форми усного ділового спілкування, дотримуватися вимог культури усного і писемного мовлення, а також етикету професійного і наукового спілкування; оперувати термінологією майбутнього фаху, працювати з лінгвістичними і галузевими термінологічними словниками.

Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта (Математика, інформатика), спеціальність 014 Середня освіта (Математика), галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	
Рік навчання/ рік викладання	перший /2021-2022	
Семестр вивчення	1-й	
нормативна/вибіркова	нормативна	
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити ЄКТС	
Загальний обсяг годин	90	
Кількість годин навчальних занять	30	
Лекційні заняття	8	

Практичні заняття	22	
Семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна та індивідуальна робота	60	
Форма підсумкового контролю	іспит	

6. Пререквізити курсу

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» вивчається у першому семестрі, призначена для загальної підготовки здобувачів вищої освіти до опанування фахом, розвитку комунікативних компетентностей.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Під час вивчення курсу використовуються технічні засоби навчання, що дають змогу проводити інтерактивні лекції, презентації з метою активізації пізнавальної діяльності здобувач вищої освіти.

8. Політики курсу

Вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» розраховане на такі форми роботи здобувачів вищої освіти: лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувач вищої освіти.

Академічна доброчесність. Очікується, що під час підготовки до навчальних занять та виконання завдань самостійної роботи здобувачі вищої освіти будуть дотримуватись таких правил:

–самостійно виконуватимуть навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання, самостійної роботи (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога буде застосовуватись з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

–під час виконання індивідуальних завдань, написання рефератів робитимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, а також дотримуватимуться норм законодавства про авторське право;

- надаватимуть достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції, практичні заняття з навчальної дисципліни. У разі неможливості відвідати заняття будуть інформувати викладача.

У разі пропуску лекційного заняття здобувач вищої освіти самостійно опановує матеріал лекції у системі KPNU:MOODLE. На консультації викладач перевіряє конспект лекції, проводить зі здобувачем вищої освіти співбесіду чи бліц-опитування та робить відповідні позначки про перескладання матеріалу в журналі академічної групи.

Пропуск практичного заняття здобувач вищої освіти перескладає шляхом виконання завдань, передбачених планом заняття (опрацьовує теоретичні питання плану, виконує завдання та вправи для попередньої підготовки). Під час консультації викладач перевіряє теоретичну підготовку здобувач вищої освіти, завдання та вправи для попередньої підготовки і виставляє оцінку за пропущене заняття.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт з навчальної дисципліни.

Література.

Уся література, яку здобувачі вищої освіти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем тільки в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання іншої літератури та достовірних джерел, яких немає серед рекомендованих.

Схема курсу

Назвизмістовихмодулів і тем	Кількістьгодин						
	разом	у томучислі					
		лекційнізаняття	практичнізаняття	семінарськізаняття	лабораторнізаняття	самостійнаробота	індивідуальнаробота
Змістовий модуль 1. Норми і стилі сучасної української літературної мови							
Тема 1. Теоретичні засади навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».	4	2				2	
Тема 2. Українська мова як єдина національна мова українського народу.	4		2			2	
Тема 3. Додержання норм української літературної мови – ознака високого рівня мовної культури	4	2				2	

сучасного фахівця							
Тема 4. Стилі та норми сучасної української літературної мови. Сучасний докумнт.	4		2			2	
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4			8	
Змістовий модуль 2. Розвиток комунікативних компетенцій фахівця							
Тема 1. Комунікативні компетенції мовної особистості.	6	2				4	
Тема 2. Культура писемного ділового спілкування.	8	2				6	
Тема 3. Лексичні та орфографічні норми сучасної української літературної мови. Ділові документи: протокол, витяг з протоколу, звіт.	6		2			4	
Тема 4. Словотвірні засоби мови за професійним спрямуванням і орфографічні норми. Ділові документи: довідка, доповідна та пояснювальна записки.	6		2			4	
Тема 5. Морфологічні норми сучасної української літературної мови: іменник, прикметник, числівник. Ділові документи: доручення, розписка.	8		2			6	
Тема 6. Особливості вживання частин мови у сфері професійного спілкування: дієслово, прислівник, службові частини мови. Ділові документи: наказ, договір.	8		2			6	
Тема 7. Етикет ділового листування: класифікація листів, реквізити, мова та стиль службових листів. Синтаксис професійного мовлення.	8		2			6	
Тема 8. Культура усного ділового спілкування. Орфоепічні та акцентуаційні норми. Телефонна розмова, бесіда, перемовини, інтерв'ю.	6		2			4	
Тема 9. Фахова термінологія в професійному спілкуванні. Поняття держстандартів.	6		2			4	
Тема 10. Науковий стиль. Оформлення результатів наукової діяльності: план, тези, конспект. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлення	6		2			4	

покликань.							
Тема 11. Переклад та редагування наукових текстів. Транслітерація.	6		2			4	
Разом за змістовим модулем 2	74	4	18			52	
Разом годин	90	8	22			60	

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери : Навчальний посібник. Київ : Літера ЛТД , 2013. 416 с.
2. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 624 с.
3. Дзюбак Н.М., Беркешук І.С. Українська мова (за професійним спрямуванням) : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2014. 204 с.
4. Караман С.О., Копусь О.А., Тихоша В.І. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Київ : Літера ЛТД, 2013.
5. Марчук Л.М., Сукаленко Т.М., Бойчук О.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Практичні заняття. Самостійна робота : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 244с.
6. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-ту вид., виправлене і доповнене. Київ: Алерта, 2019. 640 с.

Додаткова

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ : Либідь, 1991. 254 с.
2. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2011. 304с.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 244 с.
4. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
5. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Київ : Світ, 2003. 432 с.
6. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. Посібник. Київ : Арттек, 1998. 190 с.
7. Вакуленко М.О. Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії. Київ : Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2009. 64 с.
8. Демська-Кульчицька О. Українська мова у європейському контексті. *Українська мова*. 2003. №3-4. С.14-15.

9. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Харків : НТУ «ХП», 2004. 203 с.
10. Жайворонок В. В. Українська мова в професійній діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. 431 с.
11. Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Українське ділове мовлення : професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2006. 480 с.
12. Культура фахового мовлення, за ред. Н.Д. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. 496 с.
13. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування : Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2009. 352 с.
14. Мацько Л. І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
15. Мацько Л. І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови : підручник. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
16. Новий український правопис. Київ : Центр навчальної літератури (ЦУЛ), 2019. 282 с.
17. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. Київ: Арій, 2008. 424 с.
18. Паньо Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994. 216 с.
19. Радевич-Винницький Я. Етикетікультура спілкування: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ: Знання, 2006. 291 с.
20. Симоненко Т.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. 2-ге видання, стереотипне. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 272 с.
21. Сучасна українська літературна мова, за ред. М.Я. Плющ. Київ : Вища школа, 2001. 430 с.

Словники

1. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник–довідник. Львів : Вид. центр ЛНУ імені Франка, 2005. 88 с.
2. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2 т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Наукова думка, 1999.
3. Давидова О. Словник паронімів української мови. Київ: Підручники і посібники, 2019. 272 с.
4. Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови / Міжнародний фонд "Відродження". Львів : Фенікс, 1996. 223 с.
5. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
6. Караванський С. Російсько–український словник складної лексики. Київ : Вид. центр "Академія", 1998. 712 с.
7. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: Правопис. Граматика: Понад 30 000 слів. Київ : Криниця, 1999. 524 с.
8. Кочерган М. П. Словник російсько-українських міжмовних омонімів. Київ : Академія, 1997. 400 с.

9. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. 2.вид. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
10. Пономарів О. Д. Фонемі г і г': Словник і коментар. Київ : Вид. центр "Просвіта", 1997. 40 с.
11. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. Львів : НТШ, 2002. 35с.
12. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
13. Словник-довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А.Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. Київ : Знання, 2004. 367 с.
14. Словник іншомовних слів / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ : Довіра, 2000. 1018 с.
15. Словник синонімів української мови: В 2 т. /А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С.І.Головащук та ін. Київ : Наук. думка, 2001.
16. Словник української мови. В 11 томах. Київ : Наукова думка, 1971 – 1978.
17. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2000. 87 с.
18. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім.О.О.Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). 2. вид., випр. і доп. Київ : Видавництво "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
19. Українсько-російський словник наукової термінології /за заг. ред. Л. О. Симоненко. Київ; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2004. 416с.
20. Фразеологічний словник української мови. У 2 книгах. Друге видання. Київ : Наукова думка, 1999. Кн. 1, 2.
21. Широков В. А. Словники України – інтегрована лексикографічна система. / Широков В. А., Шевченко І. В., Рабулець О. Г., Костишин М., Пещак М. М. Електронний ресурс / НАН України; Український мовно-інформаційний фонд. К., 2001. 1 електрон. опт. диск (CDR).

1. Рекомендовані джерела інформації:

1. «Є-Мова». Режим доступу: <https://www.facebook.com/emovaua/>
2. Кам'янець-Подільський національний університет <https://moodle.kpnu.edu.ua/>
3. Лайфхаки українською. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=MNBTjHs>
4. Лінгвістичний портал «Мова.info». Режим доступу: <http://www.mova.info/>
5. Портал мовної політики. Режим доступу: <https://language-policy.info/>
6. Офіційний сайт української мови. Режим доступу: <https://slovotvir.org.ua> .

11. Система оцінювання та вимоги

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		
--	--	--

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5	5	20	10	20	40	100

Оцінювання здобувач вищої освіти на практичних заняттях відбувається за 12-бальною шкалою.

До підсумкового контролю допускається здобувач вищої освіти, який відвідував практичні заняття, пересклав пропущені заняття, має позитивні оцінки, здав завдання самостійної роботи, написав модульну контрольну роботу.

1. Критерії оцінювання самостійної роботи

Оцінка	Зміст роботи
5	Здобувачі вищої освіти виконали завдання в повному обсязі без змістових та композиційних помилок.
4	Здобувачі вищої освіти виконали завдання в повному обсязі з дотриманням композиції, але з поодинокими змістовими (лексичними, орфографічними, пунктуаційними помилками, що не заважають сприймати зміст завдання).
3	Здобувачі вищої освіти виконали завдання з змістовими (до 40%) та незначними композиційними помилками.
1-2	Незадовільно – завдання потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки.
0	Завдання не виконано

Таблиця

оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

відповідності шкал

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна зважена оцінка
---	-----------------------	-----------	--	---	----------------------------

90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	10	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	25	добре	
75-81	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	30		
67-74	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	25	задовільно	
60-66	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	10		
35-59	FX	Незадовільно (зможливістю повторного складання)		незадовільно	незараховано
1-34	F	Незадовільно (зобов'язковим повторним курсом)			